

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ט טבת תשע"ג: הדלקת נרות: ירושלים 04: תל-אביב: 18: חיפה: 07: מוצאי שבת: ירושלים: 20: תל-אביב: 21: חיפה: 19: ר"ת: 57: 5:

פרשת ויגש

נקיזון כפיים

שלא להשתמש ולהנות ממון שאינו שלו !

נלמד מהפסוק: "וילקט יוסף את כל הכסף" (פרק מז-יב)

וּכְתַב הַרְמַבְיָן: "שהיה [יוסף] איש אמונים שהביא את כל הכסף בית פרעה ולא עשה לעצמו אוצרות כסף... אבל נתן למלך הבוטח בו כל הכסף. וקנה לו האדמה... ומצא בזה גם חן בעיני העם, כי ה' הוא המצליח את יראיו".

ידועים דברי חז"ל בגמרא (חולין צא.) על הפסוק "ויותר יעקב לבדו" - מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם. וכל כך למה? לפי ש"אין פושטין ידיהם בגזל". וצריך להבין: הרי לכאורה מה"שאין פושטין ידיהם בגזל" צריך להיות טעם לאידך גיסא, שהממון אינו חביב עליהם, ולכן אינם גוזלים!?

יתירה מזו הקשה רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו בן יהודע): וכי הזהירות מאיסור גזל היא נחלת הצדיקים בלבד?!

אלא מבאר הבן יהודע שוודאי אין מדובר כאן בגזל ממש, אלא חז"ל באים ללמדנו שהצדיקים מחמירים על עצמם שלא לגזול אפילו דבר מועט "דלא קפדי אינשי עליה", כגון ליקח קיסם מן אגודה של עצים וכיו"ב, כי גם דבר זה נחשב אצלם לגזל. על כן מייקרים הם את ממונם בביתם שלא לאבד אפילו דבר מועט, כפי שמצינו אצל יעקב אבינו שחזר על פכים קטנים שאין נחשבים לכלום לפי עושרו, זאת כדי ללמד את בניו ובניו שלא יזלזלו בגזל אף של דבר מועט דלא קפדי אינשי עליה, בראותם שהממון חשוב אצל בעליו, שהרי אפילו שהוא עצמו עשיר גדול בכל זאת סיכן עצמו לחזור לבדו להביא פכין קטנים. מזה ילמדו גם הם להזהר בגזל אפילו בדבר מועט, כגון לקחת קיסם מאגודה של עצים, ולא יהיו מורין היתר לומר אין זה חשוב אצל בעליו.

הגר"ש שברזון זצ"ל ביאר באופן אחר את פשר אמרת חז"ל "מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם"... עפ"י רעיון שאמר הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל, שהצדיק שייך כולו לעבודת ה', והממון שבידו כמתנה שהפקיד ה' בידו ועליו לשומרו ולהשתמש בו לצורך עבודת ה'. ואם יזלזל בשמירתו, נמצא שאינו מעריך מתנת המלך. לפיכך חביבה המתנה אצל הצדיק יותר מאשר אצל שאר בני אדם, מכיוון שרואה עצמו כ"שומר" ולא כ"בעלים" ומחוייב בשמירה ואינו רשאי לפשוט אפילו בפכים קטנים.

יוצא, איפוא, שמה ש"אין פושטין ידיהן בגזל" זוהי הוכחה ל"חביבות ממונם", שכן רק מי שמרגיש אחריות גדולה על שמירת הממון שבידו, נזהר ביותר אף מחשש רחוק של "אבק גזל" בממון הזולת, כי די לו כובד האחריות על ממון שלו, כאמור, ומה לו להוסיף עליו ממון שאינו שלו.

נקי כפיים ובר לבב

מסופר על הגאון רבי אליהו לוינזון מקרטיגא זצ"ל, כי למרות גדלותו בתורה, לא קיבל על עצמו עול רבנות ופנה למסחר. הוא ניהל את בנק פינברג בקובנה. בנאמנותו במשא ומתן עם הבריות קידש שם שמים בישראל ובעמים.

פעם אירע שאחד מלקוחות הבנק פשט את הרגל וגרם לבנק הפסד בסכום העולה על מאה אלף רובל. למרות חוסר אשמתו, ראה רבי אליהו את עצמו אחראי בעקיפין לדבר והחליט [אף לפני משורת הדין] לשלם לבנק את מלא הנזק. הוא התפטר מהבנק והתחיל בעסקים קטנים, ובמשך שנים אחדות שילם לבנק את כל הפסדו עד הפרטה האחרונה.

מעשה אצילי זה עשה לו כנפים ועיתוני רוסיה וגרמניה פרסמוהו כסמל היושר והאחריות. הודות לכך רכש לו אימון רב והצליח בס"ד מאד בעסקיו שהביאוהו לעשירות מופלגת ורבים מתלמידי החכמים של אותו דור התקיימו על חשבונו על ידי מתן הקצבה חודשית קבועה.

תנה"מ

עלון "איש לרעהו" פרשת ויגש הוקדש לעילוי נשמת הרב החסיד ר' יעקב קאפל עבי בן ר' מרדכי ז"ל

שיום היארצייט הל בעשרה בטבת ומנוחתו כבוד בהר הזתים ירושלים עיה"ק תובב"א

ת . נ . צ . ב . ה .

חתנו, משפחת ר' מרדכי מנדל וינה-אוסטריה

חתנו, משפחת ר' יוסף בנימין הכהן בני ברק-ישראל

חתנו, משפחת ר' נתן אפטרגוט אנטוורפן-בלגיה

אם מוכיח הזולת, יוכיחנו בצנעה, שלא להלבין פניו ברבים!

נלמד מהפסוק: "ולא יכל יוסף להתאפק לכל הניעבים עליו"... (פרק מה-א)

וּכְתַב רִשְׁיִי: "לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים נצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהוודעו להם". יתר על כן מובא במדרש: אמר רב שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו, אין בריה בעולם מכירו. ולמה אמר "הוציאו כל איש מעלי"? אלא כך אמר יוסף בלבו: מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים. (תנחומא)

מספרים חז"ל בגמרא (כתובות סז): מר עוקבא היה רגיל בכל יום לזרוק ארבעה זוזים לצדקה לעני שהיה גר בשכונתו. והיה מניחם במפתן דלתו של העני [בחור שציר הדלת סובב בו. רש"י]. יום אחד גמר העני ואמר לראות מיהו זה שנותן לו את הצדקה. בדיוק באותו יום התאחר מר עוקבא בבית המדרש, ומכיון שלא רצה ללכת יחידי, הלכה עמו אשתו לבית העני.

כיון שראה העני את מר עוקבא מתכופף לעבר החור שבמפתן יצא אחריהם, והם שלא רצו לביישו שיראה שהם נותנים לו הצדקה, ברחו מפניו ונכנסו לתוך תנור כדי להסתתר מהעני. וניכו רגליו של מר עוקבא מחום התנור.

ושואלת הגמרא: מדוע הוצרכו מר עוקבא ואשתו לסכן עד כדי כך את עצמם ולהכנס בתנור האש? ומתרת הגמרא משום אמירתו של אחד התנאים "נוח לו לאדם שימסור עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים". ואומרת הגמרא שדבר זה נלמד מתמר שאף שהוציאוה לשריפה, שלחה את הערבון ליהודה, ואם יודה תנצל ואם לא יודה היתה מוכנה להשרף היא ועובריה ובלבד שלא לבייש את יהודה ברבים [וכמובן שלחה את הערבון בחכמה, באופן שלא יוודע לאיש למי הם שייכים].

והקשה הריטב"א (בשטמ"ק): הרי לא דומה כלל המקרה שהיה אצל תמר למעשה שאירע עם מר עוקבא, שהרי אצל תמר מדובר במלבין פני חברו ברבים, ומזה למדו חז"ל שעדיף להפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין. אך אצל מר עוקבא לא היה הלבנה ברבים שהרי מלבדו ומלבד אשתו, לא היה כל אדם [וכפי שביאר המאירי שלכן נקראת נתינתו של מר עוקבא "מתן בסתר", אף שאשתו היתה עמו, משום שאשתו כגופו] ומדוע מסרו עצמם לשריפה?!

ותירץ הריטב"א: "מכל מקום למדנו ממנו כי הלבנת פנים דבר קשה מאד".

ולכאורה עדיין אינו מיושב, דמה בכך שהלבנת פנים דבר קשה מאד, אבל הרי סוף סוף אין זה הלבנה ברבים ולא על זה נאמר יפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין, והיאך מסרו עצמם לשריפה? וזה קשה לא רק לשיטת הרמב"ם שסובר (בפ"ה מיסודי התורה ה"ד) שבמצוות שאין בהן דין "יהרג ואל יעבור" אסור לאדם למסור נפשו. אלא גם לשיטת התוספות (ע"ז כז:): שרשאי אדם להחמיר על עצמו בשאר המצוות לההרג ולא לעבור. כ"ז אמור במצוות שחייב לקיימן מעיקר הדין, אך כאן שקיימו מצות צדקה בסתר ולא היה הלבנה ברבים וגם העני הוא שגרם לבושתו, נמצא שנכנסו לתנור לפנים משורת הדין, ואיך הותר להם למסור נפשם על כך?

ונמצא שבב' ענינים אין מעשה דמר עוקבא דומה למעשה תמר: א) כאן לא היה הלבנה ברבים. ב) ההלבנה באה מאליה והעני גרם לה. וא"כ מדוע סיכנו עצמם להכנס לתור האש?!

אלא צריך לומר בביאור הריטב"א שבאמת לא היתה כל סכנה בתנור ולא היה בזה חשש פיקוח נפש כלל, כי התנור היה גרוף מאש, כלשון הגמרא, ונשאר בו החום שממנו אפשר רק להכוות ולהתייסר אך לא למות. וקושיית הריטב"א הייתה על זה גופא, מדוע מר עוקבא ואשתו צערו עצמם, הרי המימרא "נוח לאדם שיפיל עצמו" וכו' הוא רק באופן שמלבין ברבים, וכאן שלא היה ברבים לא הוצרכו אף לא להתייסר בצער החום. ועל זה מתרץ הריטב"א כי "למדנו ממנו שהלבנת פנים דבר קשה מאד" דהיינו מתוך זה שעשו לפנים משורת הדין והתייסרו בחום אף שאינם חייבים לעשות זאת [שכן לא היה זה ברבים וגם העני בייש עצמו] נלמד כמה הלבנת פנים דבר קשה הוא מאד.

עד כמה הקפידו גדולי ישראל שלא לבייש...

פעם נזדמן הרב מליסא - הגאון רבי יעקב לוברבוים זצ"ל לעיר ניקלשבורג שם שימש כרב בעת החיה הגאון רבי מרדכי בנעט זצ"ל. כיבד הרב את האורח הדגול לשאת דרשה בבית הכנסת הגדול. גם הרב נוכח בדרשתו.

והנה באמצע הדרשה שאל רבי מרדכי בנעט את האורח הדורש שאלה מהירושלמי המפריך את דבריו. שמע האורח את השאלה ולא השיב אלא קיצר בדרשתו. סיים וירד והיה נראה לכל שהאורח הקפיד על שביישוהו ברבים. כאשר ראה זאת רבי מרדכי בנעט, נצטער צער גדול מאד על שבשאלתו גרם ביוש לאורח, הרב הדגול מליסא. מיד ניגש אליו והרבה מאד לפייסו. אך הרב מליסא אמר שאין בלבו עליו כלום.

ואולם רבי מרדכי בנעט לא נתקררה דעתו ונצטער מאד, וכאשר נסע משם הרב מליסא, דאג רבי מרדכי בנעט שכל בני העיר ילווהו בכבוד גדול, ושוב התחנן לפניו שימחול לו.

כאשר ראה האורח עד כמה מצטער רבי מרדכי בנעט, קראו לצד ולחש לו: "אגיד לכם את האמת. השאלה ששאלתם עלי מהירושלמי זהו רק לפי "ההוא אמנא" שם, אבל למסקנא הוא כדברי... ומה שלא השבתי על השאלה שלכם, והיה נראה כאילו הקפדתי על עלבוני, זאת היתה רק כדי לשמור על כבוד רב העיר שלא אנצח אתכם ברבים ותתביישו על ידי..."

כשמוע רבי מרדכי בנעט את דבריו, ציוה לאסוף שוב את כל בני העיר לדרשה בבית הכנסת וגילה כלפי עם ועדה את האמת כי לא הרב מליסא טעה אלא הוא זה שטעה. ורואים גודל צידקתו של הרב מליסא שהעדיף להשאר הוא בבושתו ובלבד שישמר כבוד חברו.

אך אפים - ויוסף אברהם

כדי שלא לבייש...

אירע פעם שבאמצע ברכות ההבדלה שבירך הרב מטשיבין - רבי דב בעריש ויזנפעלד זצ"ל נשפך יין מהכוס ומזגו שוב יין מבקבוק שעמד על השולחן, והרב מטשיבין המשיך בהבדלה. אחד מתלמידי החכמים שנכח במקום, העיר שצריך לשוב על ברכת "בורא פרי הגפן". אך הרב מטשיבין עשה עצמו כלא שומע. וכך גם כשהלה חזר והכריז שוב ושוב בקול רם "הגפן", "הגפן".

לאחר שנסתיימה ההבדלה ואותו יהודי יצא מהבית, נשאל הרב מטשיבין מדוע לא חזר על הברכה, הלא נשפך מהכוס ומלאוהו שוב? השיב, כי ב'מגן אברהם' כתוב שלא לחזור ולברך "בורא פרי הגפן".

הביעו השואלים את תמיחתם: אם כן, מדוע לא ענה זאת הרב לאותו תלמיד חכם? השיב הרב מטשיבין: "חששתי שהוא עלול להפגע ולהתבייש שנשכחו ממנו דברי המגן אברהם..."

[העיר הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל שהרב מטשיבין התכוון כנראה לדינו של המגן אברהם בהלכות קידוש (סימן רע"א ס"ק ע"ז) שאם נשפך הכוס קודם שטעמו ממנו, והיה בדעתו לשתות יין יותר, אין צריך לחזור ולברך בורא פרי הגפן. וממילא יתכן שהרב מטשיבין לקח בחשבון שעקב זקנותו היין עלול להשפך מהכוס וישלימוהו ע"י מזיגה נוספת].

שר התורה

מעלה נשגבה שלא לנטור למרעים לו, ואף להשיב טובה תחת רעה!

נלמד מהפסוק: "זעתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי... כי למחיה שלחני אלקים" (פרק מו-ה)

נמצאנו למדים מעלתו המופלאה והנשגבה של יוסף הצדיק, אשר לא די שמחל לאחיו שהשליכוהו לבור נחשים ועקרבים ואחר כך מכרוהו לעבד, אלא אדרבה, עוד ניחמם ועודד את רוחם ודיבר על ליבם כי מעשיהם גרמו לו ולהם טובה גדולה! ובה הבהיר להם כי זכאים הם ולכן לגלג הקב"ה זכות על ידם.

ידועים דברי חז"ל בגמרא (ראש השנה יז.) שהעברה על המדות מצילה מן המות ומאריכה חיים כפי שמסופר שם על רב הונא בריה דרב יהושע בן לוי, שחלה, וראה רב פפא שעומד להסתלק מן העולם לכן ציוה להכין תכריכים. לבסוף נרפא רב הונא ושאלוהו מה ראית בשמים? והשיב: נכון שנגזרה עלי מיתה. אלא שאמר הקב"ה מכיון שרב הונא מעביר על מדותיו אף אנו לא נדקדק אחריו.

כאשר יתבונן האדם בגודל חובותיו כלפי שמיא, יחפוץ לכפר עוונותיו ולמעט מחובותיו ע"י העברה על מדותיו. וכביאורו הנפלא של **החפץ חיים** (בספרו עה"ת) על הפסוק "כי תשה ברעך משאת מאומה" (דברי כד-ו) ופירש רש"י: "מאומה" - חוב של כלום. וצריך להבין - שואל החפץ חיים - הלא ביותר היה צריך הכתוב לזרז על חוב גדול של כמה אלפים, ואילו כאן משמע שרק על "חוב של כלום", לא תבוא לעבט עבוטו אבל על חוב גדול, כלום אפשר לעבט עבוטו?

אלא מבאר החפץ חיים בהקדם דברי רש"י (בפרשת משפטים) לענין השבת העבוט שאומר הקב"ה, כמה אתה חייב לי והרי נפשך עולה אצלי כל לילה ולילה ונותנת דין וחשבון ומתחייבת לפני ואני מחזירה לך, אף אתה טול והשב. ע"כ.

ידועים דברי **הרמב"ם** (פ"ז מהלכות דעות ה"ז) לענין נקימה ונטירה שכתב שם: "ראוי לו לאדם להיות מעביר על מדותיו על כל דברי העולם, שהכל אצל המבינים דברי הבל והבאי, ואינן כדאין לנקום עליהם". ועל כן ציותה התורה "לא תקום ולא תטור את בני עמך".

ומעתה - אומר החפץ חיים - בא הכתוב להורות שכל החובות אף הגדולים ביותר שהאדם נושה בחברו, הם בבחינת "חוב של כלום" לעומת החובות העצומים שאדם חייב להשי"ת, כי העולם הזה כולו של הבל. והנה מה שאמר הכתוב "כי תשה ברעך משאת מאומה", היינו החוב שאתה נושה בו הוא "חוב של כלום" נגד מה שאתה חייב לי, ואעפ"כ אני מתנהג עמך ברחמים, אף אתה לא תבוא אל ביתו של רעך לעבט עבוטו.

במכתב לבנו, תלמיד ישיבת מיר כתב הגאון **רבי צבי פסח פרנק** זצ"ל כדברים האלו: "תורתנו היא תורת חיים המלמדת אותנו דרכי נועם, להעביר על המדות ולהיות מוותר על פגיעה בכבוד. הייתי שבע רצון אם תתאמץ לשבר את היצר המפתה את האדם להיות נוטר שנאה. מלבד חיובו של כל אדם להתנהג במדות טובות ולגרש מהלב כל רוח של נקימה ונטירת שנאה ח"ו. זולת זה כל קפידא, כל מחלוקות וכל שנאה גורמת אחריה ביטול תורה, לשון הרע וביטול תפלה. חוב קדוש הוא להתרחק מזה".

"הנני מוחל..."

פעם נשלח מכתב חריף אל מעונו של **החזון איש**. הוא נשלח על ידי הנהלת אחת הישיבות, ובו דברי נאצה לא פשוטים על החזון"א. מפני שלדעתם נגרם להם הפסד ממון בעקבות המלצת החזון"א לנדיב אחד ליתן תרומה לישיבה אחרת, ולא המליץ על הישיבה שלהם.

החזון איש שלח להם בחזרה את המכתב, ובתחתית המכתב רשם בכתב ידו את המילים הבאות: "הנני מוחל על כתבי פלסתר". הנהלת הישיבה שלחו מכתב שני ובו הם מתנצלים על הדברים החריפים שכתבו שלא היה ראוי לכותבם.

מקרה נוסף היה שקיבל החזון איש מכתב דומה עם טענות מעין אלו, כתב אז החזון איש על גבי המכתב את הדברים הבאים: "אמר רבי יוסי יהי חלקי מהחושדים אותו ואין בו, ואמרתי אני, אל יהי חלקי מהחושדים את מי שאין בו".

עפ"י גנזים ושו"ת חזו"א כרך ג' העתיד לראות אור בקרוב

"לא יכול להיות שהצרות בגללי..."

סיפר בנו של הגאון **רבי משה שמואל שפירא** זצ"ל על אביו: היה אדם שעשה עוולות גדולות לאבא. והנה זמן קצר לאחר מכן התרחשו לאדם זה כל מיני צרות רבות ורעות. בצר לו פנה אלי ואמר לי כי מכיוון שברור לו שהצרות פוקדות אותו בגלל הקפידיא של אבי, על כן שאבקש עליו רחמים שימחל לו...

ניגשתי לאבא ואמרתי לו את הדברים. ענה לי אבא בנימה של הפתעה: "לא יכול להיות שהצרות שקורים לאותו אדם זה בגללי, שכן מיום שעשה לי את העוול הגדול, אין יום שאני לא מתפלל עליו שיהיה לו רק שמחה ונחת כל החיים".

מתוך מאמר

ליותר הכל לזולת...

סיפר הגר"ח מיטקובסקי שליט"א: בנישואי אחד מילדיו של הגאון **רבי חיים סלוביצי'ק** זצ"ל, כיבד את הגאון **רבי אליעזר גורדון** זצ"ל לסדר את קידושין. בחתונה זו של רבי חיים השתתפו כל גדולי הדור. מדוע בחר דווקא ברבי אליעזר גורדון לסדר קידושין? נימק רבי חיים: רבי אליעזר הוא גדול הדור באהבת התורה!

כהוכחה לכך סיפר מעשה שאירע עמו: רבי אליעזר רצה מאוד שרבי חיים מבריסק יבוא ללמד אצלו בישיבת טלז שהיתה מהישיבות החשובות שבדור. שלח רבי אליעזר מכתב לרבי חיים ובו העלה את הצעתו. ואולם רבי חיים לא השיב למכתבו. שלח רבי אליעזר מכתב שני ובו כתב: "מסתמא אינך רוצה לבוא לטלז כי אתה סבור שאני אשאר ראש הישיבה, ושאוּלי זה לא מתאים לך, כי לא תוכל לפעול כפי ראות עינך, לכן אני מודיע כי אם תגיע לישיבה אפרוש מיד מראשות הישיבה ואתה תתמנה לראש הישיבה!" והנה גם על מכתב זה לא ענה רבי חיים מאומה.

שלח שוב רבי אליעזר מכתב נוסף ובו כתב: "מדוע אינך נעתר להצעתו? הלא טלז היא מקום תורה נכבד וכבר ציינתי שלא אהיה ראש הישיבה, אתה תהיה ראש הישיבה! ואם אתה חושש שגם אם אהיה רב, ואתה תהיה ראש הישיבה, עדיין לא תהיה בעל ההשפעה היחידי - הריני להודיעך שאם תבוא לטלז אפרוש לגמרי מכל תפקיד בישיבה וברבנות. אנא, בוא לטלז, כי ממך הבחורים יקבלו יותר בלימוד התורה".

רבי אליעזר גורדון היה ענק בדורו, אבל הוא היה גדול הדור באהבת התורה שלו. הוא מוכן לוותר על שלו כשסבור שעל ידי כך תתרבה התורה. הוא מוכן להפקיד את ישיבתו, מפעל חיים, בידיים אחרות, אם רק יועל הדבר לתלמידיו.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

מזל טוב !

מיודענו החל להרהר במה שסיפר לו הרב לוצקין. גלגלי מוחו החלו לנתח את המסר שהלה מנסה להעביר לו, אך זה דחק בו להקשיב לסיפור נוסף - כזה שגיבורו הוא רבי ישעי' חשין עצמו!

אתה יודע איך השתדך מורי ורבי הג"ר ישעי' !?

יום אחד הוא עמד ליד בית כנסת "החורבה". חלף במקום שדכן ירושלמי ונעצר לידו. עיניו של השדכן נעו ימינה ושמאלה והוא "הנחית" על רבי ישעי' הודעה, לצד שתי שאלות. ההודעה הייתה שהוא רוצה להציע לו שידוך. ושתי השאלות היו כדלהלן:

א) חז"ל אומרים 'אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה', ולכן תאמר לי האם אתה רואה את הנערה שעוברת כאן בסמטה לדינו?

ב) האם היא מוצאת חן בעיניך?

מכאן הייתה הדרך קצרה ל"ווארט". תנאים. ארוסין. "לעקאח". לחיים. חופה...

ומה אתה חושב שזה לא החזיק מעמד? הם חיו יחדיו שנים רבות ומאושרות - עד גיל 90!

* * *

גלגלי מוחו של העלטערער בחור לא היו צריכים לנוע. המסר היה כה ברור ומדהדד. ירושלים של מעלה. שני שידוכים כה קיצוניים. בראשונה מכיר השוער את הבחור באופן הכי אישי, אך אין לכך משמעות לגבי הבית. לגבי העתיד. בשנייה סומך הבחור על דברתו של שדכן, וחיינו מלאים באושר.

חשב היעלטערער לעצמו: כנראה שבסופו של דבר צדקו אלו שאמרו לי שזיווגו של אדם נקבע משמיים ואל לי לחשוש ולפחד יתר על המידה!...

הבחור הסכים "לשמוע" - והפעם על באמת.

הרב לוצקין מצא לו שידוך, ממנו הוקם בית לתפארת!!!

* * *

אז מה אנחנו לומדים מהסיפור הזה? שכאשר אדם באמת רוצה לעזור לזולת, הקב"ה מסייע בידו וסולל עבורו שבילים חדשים - כאלו שלא חלם עליהם. האם היה רבי חיים בנימין פסיכולוג? האם למד אי פעם כיצד לעקור חרדות מליבו של בחור מבוגר?! הסוד שלו היה פשוט: הוא רצה לעזור - רצה מאוד! גלגל לו הקב"ה את המילים הקולעות לתוך פיו, ודווקא הוא הצליח היכן שאחרים נכשלו!

„ בקרוב אצלך! ” איחלו לו - ושוב חלפה אצלו המחשבה האם לא מיותר עבורו להשתתף בחתונות של צעירים.

הוא כבר בחור מבוגר - 'עלטערער בחור' בעגה הישיבתית.

רבים טפחו לו על השכם ואף נידבו לו עצות חכמים, אך לא נטרלו אצלו את המוקש הפנימי. לא השכילו לקלוט שמדובר בבחור שכבר בגיל תשע-עשרה התאים לו התואר 'עלטערער-בחור'.

כי עלטערער בחור זו לא רק משוואה של גיל, אלא של "מצב".

מיודענו הגיע מבית שבור והוא פשוט לא רצה להתחתן. פחד. חשש.

* * *

יום אחד פגש אותו רבי חיים בנימין לוצקין זכר צדיק לברכה (הסתלק בחורף הקודם). שנייה מיותרת לא הייתה לו בחייו להרב לוצקין, אך ככל שהדבר נגע לבחור מבוגר שעדיין לא מצא את זיווגו עזר אצלו הזמן מלכת.

פינה חמה של רחמים הייתה שמורה בליבו לעלטערערס. אך הוא לא רק ריחם, אלא גם עשה. לא חסך על זמנו וכבודו ודיבר עם מי שרק עלה בדעתו שיוכל לעזור.

גם הפעם הוא קלט את הבחור ואמר לו כך: אתה יודע? אתה יודע איך יצא לפועל השידוך של מורי ורבי הג"ר ישעי' חשין וצ"ל? - אספר לך!

אבל לפני כן אספר לך סיפור אחר - גם אותו שמעתי מרבי ישעי', שהיה המלמד שלי בתלמוד תורה 'עץ חיים' בירושלים.

בעיר העתיקה הייתה נגריה, ובנגריה עבד בחור. בחור טוב. הימים חלפו ובתו של בעל הנגריה הגיעה לפרקה. חשב לעצמו הנגר מה אני צריך ללכת רחוק, לשמוע על בחורים שאני כלל לא מכיר? לסמוך על בירורים שהם ספק אמיתיים ספק שיקריים!?

הנה אצלי בנגריה עובד בחור. אני מכיר אותו מספיק זמן כדי לדעת שהוא בחור בעל מידות טובות. זה רעיון מצוין של שידוך. שידוך שאני מכיר אותו הכי טוב (וגם לא צריך דמי שדכנות!...)

בקיצור; הם התחתנו!

וכמעט באותה מהירות נפרדה החבילה.

* * *